

A víťazom seriálu Vikingovia sa stávajú... kresťania

Matej Gavlák

30. marca 2021 ✚ Kultúra

Kanadský seriál *Vikingovia* skončil práve tento rok po ôsmich rokoch svojou záverečnou, šiestou sériou. Seriál začínal ako klasické dielo súčasnosti, vyzdvihujúc pohanskú – vikinskú – kultúru nad tú kresťanskú. Vikinské plienenie kresťanského (katolíckeho) Anglicka bolo prezentované ako „veľké dobrodružstvo“, či ako „epická vikinská sága“. Kresťanskí vojaci tu boli za fackovacích panákov umierajúcich na počkanie mečmi neohrozených, nebojácnych a drsných severanov.

Takto to bolo celé štyri série (± 40 častí). Pohanskí bojovníci zaznamenávali víťazstvo za víťazstvom, úspech za úspechom. V piatej sérii sa však niečo zlomilo. Treba povedať, že skalným fanúšikom vikinských „hrdinov“ sa táto séria veľmi nepáčila. A niet sa im asi ani čo čudovať – v piatej sérii totiž prebrali iniciatívu wessexské kresťanské vojská pod vedením dvoch veľmi dobre vyobrazených kresťanských bojovníkov: biskupa (svätého) Heahmunda a slávneho kráľa, Alfréda Veľkého.

A boli to tieto vojská, ktoré obávaných Vikingov nakoniec na hlavu porazili...

Alfred Veľký v bitke pri Ashdowne na obraze od Morrisa Mereditha Williamsa

zdroj: wikimedia commons

Obávaný Ragnar Lothbrok

Seriáloví „*Vikingovia*“, ktorí uzreli svetlo sveta v roku 2013, neboli a nikdy ani nemali byť vernou rekonštrukciou udalostí, ktoré postihli Francúzsko a Anglicko 9. storočia. Šlo skôr o akési pro-pohanské

vyobrazenie „vikinskej ságy“, ako ju zachytávali samotné severské epické báje a legendy. Seriál teda síce pracuje s reálnymi postavami a udalosťami, ale vníma ich prikrášenou optikou Vikingov plus pridáva nejaké vlastné – takmer úplne vymyslené – prvky.

Už od prvej série sa stretávame s neohrozeným vikinským bojovníkom a vodcom bezbožných armád, Ragnarom Lothbrokom. Ragnar si v priebehu prvej série uvedomuje, že jeho rodný kraj už nie je schopný uživiť rozrastajúci sa národ, a tak učiní rozhodnutie vydať sa na západ a začať tam osídľovať dobyté územia.

Už v prvej scéne celého seriálu má Ragnar víziu pohanského boha Odina prechádzajúceho sa medzi mŕtvymi severanmi (bojovali navzájom proti sebe) a ich duše berie do Valhally. Táto scéna de facto nastavuje tón celého projektu – Odin, stáby „pravé božstvo“ vedie svojich do boja proti „nevercom“ – kresťanom. V prvej sérii sme potom teda svedkami brutálneho nájazdu Vikingov na kláštor v Lindisfarne, vyvraždenie tamojších bezbranných mníchov a lúpež cenných predmetov. Scéna pritom nepôsobí ako odsúdenie pohanského vraždenia, ale naopak, podáva vikinský uhol pohľadu – „mohli sme, tak sme to urobili, no a čo“.

V prvých štyroch sériách je protikresťanská agitka extrémne silná, neraz až poburujúca. Kresťania sú vykresľovaní ako tí amorálnejší než pohania, (!) ako podvodníci, zločinci a vrahovia. Toto potom pôsobí ako akési ospravedlnenie scén, v ktorých Vikingovia vraždia prostých kresťanov, či dokonca kňazov a biskupov podľa vzoru „veď oni sú tí horší“. V jednej scéne dokonca sami kresťania používajú ukrižovanie ako trest smrti! Pritom trest smrti ukrižovaním zakázal už prvý kresťanský cisár Konštantín Veľký v roku 313 z dôvodu kresťanskej piety.

Poburujúco tu pôsobí aj zobrazenie svätého Ansgara, „apoštola Vikingov“. Zatiaľ čo skutočný Ansgar bol taký veľký svätec, že robil zázraky, ktoré Vikingov primäli prijať, že „Kristus je väčší ako Odin“, ten filmový zlyháva a po skúške, ktorá preukáže, že „kresťanský Boh nemá žiadnu moc“, je Vikingami popravený. Skutočný Ansgar pritom zomrel prirodzenou smrťou vo vysokom veku a na vlastné oči videl rozrastajúce sa plody svojej práce.

Vikinskí bojovníci medzitým zabíjajú, znásilňujú, vraždia, podpaľujú osady, sú brutálni a neľútostní a na konci dňa sa za svoje „úspechy“ idú poďakovať svojmu temnému pohanskému božstvu. Celý seriál ich vyčíňanie neustále ospravedlňuje oným čarovným kľúčom, že „kresťania sú ešte horší“ (aj keď vlastne ani nie sú). Zvlášť odporné je nekonečné zabíjanie bezbranných sedliakov, či kňazov, biskupov a veriacich priamo v ich kostoloch.

Prvé „zakopnutia“ bezbožných vojsk prichádzajú až ku koncu 4. série (po 40 častiach!), kedy sa mesto Paríž dokáže ubrániť ich brutálnemu nájazdu a dokonca sám veľký vodca hôrd (a „hlavný hrdina“ seriálu), obávaný Ragnar Lothbrok je kresťanmi chytený a popravený. Kresťanský kráľ Aelle (Ælle) ho dal hodiť do jamy s jedovatými hadmi, čo bola pre Lothbroka vskutku príznačná smrť. Ale – k malej cti seriálu – ešte predtým mu bola daná možnosť obrátenia na kresťanskú vieru, čo pohan odmietol.

Kráľ Alfréd Veľký plánuje boj s Dánmi

zdroj: wikimedia commonas

Prichádzajú veľkí svätci

Piata séria (2018), ako už bolo spomenuté vyššie, sa u dlhoročných fanúšikov „*Vikingov*“ nedočkala veľkej priazne. Z časti za to mohla aj smrť u nich populárneho Ragnara, ako aj to, že štafetu teraz prebrali jeho rozhádaní a mierne dezorientovaní synovia. Avšak v seriálovom svete sa tiež udiala iná dôležitá vec, ktorá ich (zrejme) taktiež veľmi nepotešila: na scénu sa konečne dostali veľkí svätci, ktorí Vikingov vyhnali aj v skutočnosti – a to najmä svätý Heahmund, biskup Sherborne, a (niekedy tiež uvádzaný ako svätý) Alfréd Veľký, kráľ Wessexu.

Najmä Heahmund je vykreslený ako ideál kresťanského svätého bojovníka. Je nebojácny a odvážny („*Nebojím sa nikoho, nech by bol akokoľvek zlý*“), k pohanom je absolútne neľútostný („*Nikto, kto je pohanom, nie je bez viny*“), je skutočne hlboko veriaci a plne oddaný pre Kristovu vec a pre svoje rodné Wessexské kráľovstvo („*Bojujte za svojho kráľa! Bojujte za svojho Boha!*“). Biskup Heahmund je tak výrazná postava, že sa mu v tejto sérii nevyrovná absolútne nikto a to vrátane štyroch synov „legendárneho“ Lothbroka. Všetko, čo podniknú, im Heahmund zmarí a naopak, sám ich *bije ako žito*. Heahmund však ku konci série hrdinsky umiera na slávnom Martovom poli, v jednej z najdôležitejších bitiek anglo-vikinských vojen. Sám autor predlohy, Michael Hirst sa o ňom vyjadril takto: „*Je to ten typ človeka, ktorého vlastné prežitie jednoducho nezaujíma. Jeho príspevok na bojisku je mimoriadny a jemne sa ponáša na kráľa Richarda Levie srdce, ktorý taktiež jednoducho nemohol zomrieť v posteli. Tento typ bojovníkov je natoľko zapálený, že svoje jediné skutočné šťastie nachádzajú len na bojisku.*“

Má to však háčik. O skutočnom Heahmundovi vieme z *Cirkevných dejín národa Anglov spísaných sv. Bedom Ctihodným*, že bol biskupom, bojoval a padol na Martovom poli v boji proti Vikingom, a po smrti bol vyhlásený za svätého. A to je všetko. Viac záznamov o ňom jednoducho nie je. Takže väčšinu z jeho vlastností si autori vymysleli – a to tak tie dobré... ako aj tie zlé. Okrem toho, že seriálový Heahmund je excelentný bojovník za Kristovu vec, má tiež milostný pomer a seriál sa to „nebojí ukázať“. Autori *Vikingov* si svoju psychózu („kresťania boli rovnako amorálni ako pohania“) skrátka nedokázali odpustiť. Treba však tiež spomenúť, že v záverečnej časti pred bitkou na Martovom poli má biskup Heahmund víziu pekla a zhrozený z toho, že „Nebo nikdy neužrie“, svoje činy predsa len ľutuje. ALE – zasiahnutý šípmi nevolá na Ježiša, ale na svoju milenkú... Táto časť tiež nesie príznačný názov „*Peklo*“. Učinili autori škodoradostne zo svätého Heahmunda zatratenca?

Možno. Ale po jeho boku stál stále ešte mladučký kráľ Alfréd. A ten v pohrebnej reči jasne povedal: „*Beda, v smrti toho veľkého a vznešeného muža sme utrpeli najväčšiu stratu. Biskup Heahmund teraz odpočíva v pokoji v prítomnosti Boha. Nariekame nad jeho stratou, ale tiež vieme, že teraz je na oveľa lepšom mieste...*“ Zatiaľ čo v piatej sérii sa Alfréd vojenskému remeslu len priúča po boku veľkého Heahmunda, v záverečnej, šiestej sérii (2020) je to už on, kto úspešne završuje kresťanské (a v užšom slova zmysle katolícke) víťazstvo nad pohanskými Vikingmi.

Teraz už vyzretý a ostrieľaný bojovník Alfréd Veľký poráža Vikingov v sérii bitiek kričiac: „*Máme niečo, čo naši nepriatelia nemajú – zmŕtvychvstalého Krista na našej strane!*“ a osobne vedie vojská aj do boja, v ktorom padne jeden z bratov (inak ten najodpornejší) – Ivar Bezkostý. Ďalší z bratov, Hvitserk sa zas dáva pokrstiť a stáva sa kresťanom.

Severania síce môžu ostať na anglickom území, ale už nemajú dostatok síl, aby ho ovládli celé a tak jediné, čo im ostáva, je uzavrieť mierovú zmluvu s Alfrédom, na čo dobrý kráľ napokon pod istými podmienkami pristupuje.

Napriek všetkému, nemožno odporučiť sledovať ani 5. a 6. sériu „*Vikingov*“ (a tie predošlé už vôbec nie). Seriál aj tu obsahuje príliš veľa explicitných sexuálnych scén a príliš veľa šialeného vraždenia kresťanov. Najlepšie je teda pustiť si niektoré „bezpečné“ scény zo seriálu priamo na Youtube, ako je napríklad tento krátky zostrih života biskupa Heahmunda:

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/a-vitazom-serialu-vikingovia-sa-stavaju-krestania/>